

INGEZONDEN.

ENDOCARDITIS.

Tot mijn bevreemding wordt in de zeer lezenswaardige klinische les van collega HANNEMA in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* van 4 dezer, bij de bespreking van de diagnostische moeilijkheden der endocarditis, met geen enkel woord melding gemaakt van het bloedbeeld (veelvuldig hierbij voorkomende sterke monocytose met vele atypische en endotheloïde vormen), dat in dergelijke gevallen toch van groote, differentiaal-diagnostische beteekenis is.

's-Gravenhage, 30 Augustus 1928.

J. COENAES.

Naar aanleiding van het bovenstaande zou ik gaarne willen opmerken, dat collega COENAES natuurlijk volkomen gelijk heeft, wanneer hij de aandacht vestigt op het belangwekkende, dat een studie der bloedpraeparaten van een endocarditislijder kan opleveren. Inderdaad kan men hierin volgens verschillende schrijvers dikwijls elementen vinden, die zelfs diagnostische waarde zouden hebben. Mijn overweging is echter geweest, en is nog, dat een klinische les geen leerboek is, en het niet mogelijk is, hierin een bepaalde ziekte of ziektegroep volledig te behandelen. De bedoeling der Redactie zal waarschijnlijk wel zijn, in deze lessen vóór alles liefst aan eigen ervaring ontleende praktische zaken te geven, en daar mijn eigen ervaring op het gebied, dat collega COENAES aanroert, zeer gering is, heb ik gemeend, dat het beter is hier niet op in te gaan, hoe juist het ook is, in elk bepaald geval er aandacht aan te besteden.

Rotterdam, 10 September 1928.

L. S. HANNEMA.

EEN „STUDIEREIS” ALS GESCHENK.

Van den vertegenwoordiger der firma F. HOFFMANN-LA ROCHE en Cie ontving ik (de eerste ondergeteekende), een brief van den volgenden inhoud:

„Door gebrek aan tijd is het mij niet mogelijk, naar Santpoort te komen om persoonlijk met u het volgende te bespreken.

Tusschen 8 en 11 October wordt door de firma „ROCHE” een korte studiereis naar Zwitserland georganiseerd, waarvoor wij 60 à 70 Hollandsche Assistenten uitnoodigen. Het voorloopig programma is ongeveer het volgende:

8 October, heenreis over Duitschland.

9 October, 's morgens, bezichtiging 2 universiteitsclinieken in Bazel, 's middags pharmacologisch laboratorium en fabriek van „ROCHE”.

10 October 's morgens 2 clinieken in Zürich (waarschijnlijk die van prof. FEER en NAEGELI; misschien ook aan het krankzinnigengesticht Burgh-Hölzli; 's middags boottocht of iets dergelijks..

11 October, terugreis.

De geheele reis, hôtel, enz. is natuurlijk op kosten van „ROCHE”. Wij hebben tot nu toe alle Zwitsersche, Belgische en enkele Duitse Universiteiten gehad. Nu zijn de Hollanders aan de beurt.

De reis staat onder leiding van dr. . . . ., onder-directeur van het . . . . . gasthuis te . . . . Nederland.

Daar ik nog enkele plaatsen beschikbaar heb, heb ik gedacht, dat 1 of 2 der geneesheeren uit Santpoort misschien onze uitnoodiging zullen aannemen. Daarom richt ik mij tot u met de vraag, of u ons het genoegen wilt doen aan deze reis met een uwer assistenten deel te nemen. Ik denk niet, dat ik meer dan 2 heeren uit Santpoort kan meenemen.

Daar ik de namen en het aantal der deelnemers zoo spoedig mogelijk moet weten, zou ik het zeer op prijs stellen, wanneer u mij, liefst p.o., zou kunnen berichten, of wij het genoegen zullen hebben, u tot de onzen te kunnen rekenen.

Voor verdere inlichtingen en gegevens staan wij steeds gaarne tot uw dienst.

In afwachting van uw bericht, wat naar ik hoop, gunstig zal zijn, verblijf ik, enz.”

Ik heb gemend hierop te moeten antwoorden, dat wij van dit aanbod geen gebruik zullen maken, aangezien wij van meening zijn, dat het aannemen van een of ander geschenk, in welken vorm ook, van den fabrikant aan zijn afnemers of aan degenen, die op de leverantie van bepaalde artikelen nu of later invloed kunnen uitoefenen, niet bevorderlijk kan zijn voor een goede zakelijke verstandhouding.

Wij achten het aannemen van dit aanbod een *gevaar voor den naam van onzen medischen stand* en verzoeken u daarom een plaatsje voor onze beschouwing in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*.

Indien men in het buitenland aan dergelijke reclamemiddelen geen aanstoot neemt, is dit voor ons geen reden dienzelfden weg te bewandelen. Indien leveranciers of fabrikanten van levenswaren en van in het ziekenhuis benodigde artikelen den administrateurs van de groote ziekenhuizen eens „een studiereisje” aanboden, vraag ik mij af, wat men daarvan zou zeggen of wat men daarvan zou denken! Natuurlijk zal men kunnen zeggen, dat het van belang is, dat degenen, die deze geneesmiddelen moeten voorschrijven, eens op de hoogte worden gesteld, van de wijze, waarop de samenstelling dezer artikelen plaats vindt en van den hoogen trap van wetenschappelijke ontwikkeling, die men in een of andere fabriek bij de bereiding van vele artsenijmiddelen reeds heeft bereikt, maar dat het voor den fabrikant van nog grooter belang is, kan uit het aanbod worden afgeleid. Of denkt men soms, dat philanthropische overwegingen de firma hebben bewogen deze reis voor te bereiden en geheel te bekostigen?

Zij, die belangstellen in de samenstelling van belangrijke geneesmiddelen, dienen, als hun belangstelling groot genoeg is, op eigen kosten een bezoek te gaan brengen aan de desbetreffende fabrieken.

Het aannemen van een of ander geschenk van den fabrikant lijkt ons daartoe niet de juiste weg.

Wij hopen dan ook, dat de Hollandsche artsen zich niet tot een dergelijk reisje zullen laten verleiden.

W. M. VAN DER SCHEER.

W. BEYERMAN.

MEES.

F. E. POSTHUMUS MEYJES.

A. LEICHER.

J. GRAVESTEN.

K. PICCARDT.

A. M. VAN MEERLOO.

C. G. NAGTEGAAL.

HET RAPPORT VAN DE „INSULINDE-COMMISSIE”.

Collega KUIPER heeft zich gehaast hulde te brengen aan de Insuline-commissie, maar het is mij niet goed gelukt de fijne critiek, die wij van hem gewend zijn, tusschen de regels door te lezen.

Daarom zou ik gaarne een grover woord van protest laten hooren.

Op mij heeft het rapport bij het eerste lezen een zeer pijnlijken indruk gemaakt, door de volkomen afwezigheid van medische ethiek. Tot nu toe gingen onze Nederlandsche professoren ook daarin vooraan.

Maar zelfs als de commissie meende met uitsluiting van alle collegialiteit zich te moeten stellen op de (zich zelf toebedeelde) hoogheid van rechterlijk college, dan heeft zij daar wel jammerlijk in gefaald!

Leeuwarden 8 September 1928.

A. OVERBOSCH.

EEN SCHANDELIJK KWAKZALVERSBEDRIJF.

In het *Tijdschrift*-nummer van 8 September j.l. bldz. 4451 deelt collega PINKHOF een staaltje mede van de gewetenloosheid van een kwakzalver. Door diens optreden wordt een patiënt een ongerechtvaardigde vrees voor kanker aangejaagd, waardoor zijn levensgeluk dreigt verwoest te worden.